

PROIECTUL DE ȚARĂ – PRINCIPII ȘI COORDONATE

24.05.2017

Raportor: EMIL DINGA

CUPRINS

- 1. Cadrul general al discuției**
- 2. Principiile de elaborare a proiectului de țară**
- 3. Natura proiectului de țară**
- 4. Rolul proiectului de țară**
- 5. Funcțiile proiectului de țară**
- 6. Trei ținte economice în proiectul de țară**

Cadrul general al discuției (1/3)

- cadrul național -

- **pierderea** calificării forței de muncă (prin neocupare) și a forței de muncă calificate (prin emigrare)
- pondere foarte **vulnerabilă** a capitalului autohton în sistemul financiar-bancar rezident în România
- **distrugerea coerenței structurale** a economiei naționale: sectorul primar este dezorganizat și subcapitalizat, sectorul secundar este decapitat, sectorul terțiar este lipsit de dinamism, sectorul cuaternar este incipient și neprogramatic
- **instituții economice slabe**, cu accent excesiv pe control și sancțiune, în locul stimulării și premierii
- **administrație publică** supranumerică, în general incompetentă, birocratică și relativ coruptă
- **politizarea** aproape totală a politicilor publice, cu ignorarea interesului (binelui) public
- viziune publică **mioapă** (pe termen scurt, fără vocația sustenabilității) privind viitorul economiei naționale
- inexistența unei strategii (proiect) de țară de tip master privind **modernizarea** României, care să coreleze, integreze și coordoneze toate strategiile și programele sectoriale existente sau care vor fi produse în viitor
- inexistența unei strategii (proiect) de țară de tip master, care să vizeze procesul de **integrare** economică a României în Uniunea Europeană
- **poziție perdantă** în Uniunea Europeană (lipsă de activism în creația instituțională comunitară, incapacitate administrativă de absorbție eficientă și securizată a fondurilor structurale, atitudine subalternă păguboasă în raport cu deciziile Consiliului European)

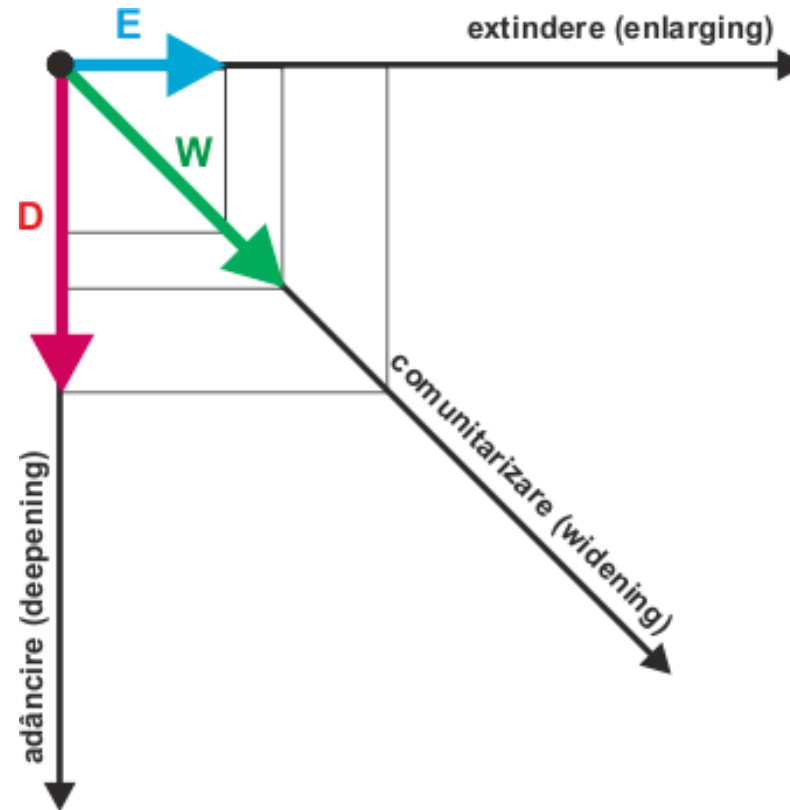
Cadrul general al discuției (2/3)

- cadrul european -

- oportunitatea (și urgența) **reconsiderării** construcției europene, în urma deciziei Marii Britanii de ieșire din UE
 - *gradul de coeziune* politică și instituțională a UE are baze de consolidare și creștere
- necesitatea (și oportunitatea) acceptării **asimetriei** de tratament în favoarea statelor membre emergente
 - inclusiv acceptarea a două viteze de integrare economică – viteza mai mare fiind acceptată pentru statele emergente (ex.: permiterea „scurtăturilor” instituționale – găurilor de vierme – pentru statele membre mai puțin dezvoltate)
 - luarea în considerare, simultan, a **dependenței de stare**, respectiv a **dependenței de cale** a procesului de integrare
 - **NB**: altfel, feed-back-ul pozitiv, care funcționează acum, va favoriza statele mai dezvoltate și va defavoriza pe cele emergente, conducând la **reducerea** gradului de integrare
- necesitatea distribuirii echitabile a **efectelor de sinergie** („dividendelor”) sistemului integrat european, între state
 - instituirea unui **impozit unic european** care să funcționeze pe principiul „*plătește mai mult cel ce poate plăti mai mult*” (în baza principiului european al solidarității)
 - **NB**: de exemplu, un impozit progresiv, grila de progresivitate fiind PIB/loc.
- necesitatea creării **Uniunii fiscale** (în mod simetric cu Uniunea economică și monetară)
- necesitatea codificării (în Tratatul european) a criteriilor de **convergență economică reală**
- implementarea corectă a celor **trei direcții de construcție europeană** (adâncirea – să fie mai rapidă decât comunitarizarea, care să fie mai rapidă decât extinderea) (**NB**: acum este exact invers)

Cadrul general al discuției (3/3)

- cadrul european -

Relația dezirabilă

Relația actuală

- necesitatea identificării și promovării de lideri europeni cu **viziune** pe termen lung, **curaj** pe termen scurt și **responsabilitate** pe termen mediu
 - noua construcție europeană trebuie să se bazeze pe conceptul de **societate în intenție practică** (Habermas)

Principiile de elaborare a proiectului de țară

- principiul **scopului**:
 - scopul proiectului de țară: **modernizarea** României (4 piloni)
 - educație/instrucție (efecte: (1) inovare/productivitate; (2) funcționarea reală a democrației)
 - sănătate
 - autonomie energetică, alimentară și financiară a țării
 - sustenabilitate a procesului economic național
- principiul **mijlocului**:
 - mijlocul de atingere a scopului este: **solidarizarea** clasei politice în jurul interesului național, prin stabilirea nucleului dur al **obiectivelor** obligatorii moral pentru orice partid (coalitie) care va exercita suveranitatea delegată de popor prin alegeri
- principiul **justiției și dreptății sociale**:
 - piața liberă și statul sunt ambele necesare, pentru ajustarea reciprocă a eșecurilor (inevitabile) proprii
- principiul **controlului social**:
 - esența democrației nu constă în alegerea reprezentanților poporului, ci în **destituirea** lor

Natura proiectului de țară (1/3)

- Proiectul de țară trebuie să fie:
 - un *proiect politic*
 - scopul/obiectivul fundamental este stabilit ca scop/obiectiv politic
 - **NB:** nu este și nu poate fi un proiect tehnic/tehnocratic, deoarece trebuie să stabilească, în mod vizionar, ce va fi România la orizontul de timp avut în vedere; or, viziunea este, întotdeauna, de natură politică (ea nu este inferabilă dintr-un model de raționalitate, este un vis despre viitorul meritat al societății românești, mai degrabă decât un vis despre viitorul posibil al României)
 - un *proiect strategic*
 - dimensiunea strategică este implicată de caracterul politic al proiectului, dar există și alte rațiuni pentru conferirea caracterului strategic:
 - stabilește nu numai scopul, dar și directiile (trajectoriile, procesele) pe care scopul poate fi atins cu maximum de eficacitate; aceste direcții nu pot fi decât de natură strategică, deoarece au un caracter general, nu special
 - proiectează, la nivel general, principalele modele sectoriale de țară: instituțional, economic, social, politic etc.

Natura proiectului de țară (2/3)

- un *proiect pe termen lung*
 - caracterul strategic atrage caracterul de proiect pe termen lung
 - termenul lung este reclamat și de amplitudinea scopului, respectiv a obiectivelor care, prin îndeplinirea lor, conduc la atingerea scopului
 - termenul lung asigură solidaritatea inter-generațională nu numai a societății, dar și a forțelor politice implicate în implementarea proiectului de țară
- un *proiect global*
 - vizează țara, societatea, ca întreg, ca integrator al tuturor formelor sociale de conviețuire, dezvoltare și progres individual și social
 - **NB:** nu poate fi un proiect sectorial, nici ca sferă, nici ca scop, deoarece vizează starea dezirabilă a țării, a societății, deci trebuie să abordeze, în mod global, toate aspectele structurii și dinamicii României la orizontul de timp avut în vedere
- un *proiect național*
 - interesul național de dezvoltare și progres al societății românești este primordial
 - se adresează tuturor factorilor politici (ONG-uri politice, cum sunt partidele politice reprezentative pentru societatea românească) și a-politici (alte ONG-uri sau grupuri sociale, persoane, organizații economice și financiare) etc.

Natura proiectului de țară (3/3)

- un *proiect structural*
 - vizează structurarea societății românești (din punct de vedere instituțional, cultural, moral, social și economic) în așa fel încât progresul social să devină nu numai posibil, dar și sustenabil (ireversibil)
 - vizează reformarea acelor structuri, de orice fel, care, la nivelul societății, diminuează sau interzic șansele de progres social
- Proiectul de țară **nu trebuie** să fie:
 - un *program de guvernare*
 - nu va conține planuri de acțiune (action plans) care să aleagă mijlocele, resursele, modalitățile etc. de atingere a obiectivelor
 - aceste planuri de acțiune vor fi stabilite de fiecare guvern în parte, în mod compatibil cu scopul final al proiectului de țară

Rolul proiectului de țară (1/2)

- Proiectul de țară trebuie să îndeplinească **trei roluri** cruciale:
 - este **strategia-master** care va coordona toate strategiile sectoriale elaborate:
 - la nivelul Guvernului României
 - la nivelul Băncii Naționale a României
 - la nivelul Administrației Prezidențiale
 - **coordonează** procesul de **integrare** a României în Uniunea Europeană
 - toate documentele de poziție sau de implementare a proceselor de integrare europeană vor fi subordonate proiectului de țară
 - integrarea europeană (inclusiv cele două aderări nerealizate încă: aderarea la spațiul Schengen, respectiv aderarea la zona euro) vor constitui mijloace (nu scopuri) de implementare a proiectului de țară

Rolul proiectului de țară (2/2)

- este *documentul-master* care **armonizează**, în interesul național pe termen lung, toate programele de guvernare care vor fi implementate pe orizontul de timp avut în vedere
 - fiecare program de guvernare va folosi propriile mijloace (resurse, politici etc.) pentru implementarea obiectivelor și direcțiilor strategice din proiectul de țară (mijloace care vor avea, desigur, „culoarea” politică a partidului sau a coalițiilor politice care dețin puterea)
 - deși fiecare program de guvernare va avea propriile obiective (generale și sectoriale), acestea nu trebuie să fie contradictorii sau incoerente cu obiectivele și viziunea proiectului de țară
 - fiecare program de guvernare trebuie să constituie o etapă/fază de realizare a proiectului de țară

Funcțiile proiectului de țară (1/2)

- să **consolideze** *condițiile constituționale și instituționale* pentru funcționarea democratică a societății
 - impact prezumat: îmbunătățirea vieții sociale, prin creșterea încrederii cetățenilor în instituțiile statului și în determinarea acestuia de a respecta contractul social
- să asigure un **parcurs cumulativ** al țării și al societății românești, prin maximizarea sinergiei obiectivelor de etapă
 - impact prezumat: accelerarea procesului de modernizare a țării și societății românești
- să **evite „întoarcerile”** instituționale, structurale, după cum puterea politică este deținută de diverse partide sau coaliții politice, de diverse „culori” ideologice
 - impact prezumat: ideologia-master, pe termen lung, trebuie să fie modernizarea României
- să asigure **transformarea obiectivelor de etapă în resurse** (economice, instituționale, structurale, funcționale) pentru obiectivele care urmează, din punct de vedere temporal
 - impact prezumat: creșterea eficienței (eficacitate + economicitate) în dinamica realizării scopului și obiectivelor de modernizare a României

Funcțiile proiectului de țară (2/2)

- să asigure **predictibilitatea** evoluției României pe termen lung, atât pentru guvernele altor țări, cât și pentru actorii economici (interni sau externi)
 - **impact prezumat:** atât statele membre ale Uniunii Europene, cât și alte țări, dar, cu precădere agenții economici interni, precum și investitorii străini (de investiții directe sau de portofoliu) vor putea să-și proiecteze planuri de afaceri pe termen lung, ceea ce este de natură să conducă la un impuls de creștere economică sustenabilă în România
- să **coaguleze** societatea românească în jurul unui proiect comun, focalizat pe **modernizarea** României, menit să redea țării personalitatea, locul și rolul politic meritate, în istorie și în viitor
 - **impact prezumat:** creșterea coeziunii sociale, morale și axiologice a societății românești, reducerea dezbinării generate de obiectivele pe termen scurt, „colorate” politic
- să **crească** **garanția** creșterii permanente a standardului de viață a cetățenilor săi rezidenți teritorial
 - **impact prezumat:** reducerea (la limită stoparea) emigrației forței de muncă din motive economice și, în perspectivă cât mai apropiată, inversarea fluxului migrațional, prin revenirea în țară a celor emigrați din motive economice
- să **consolideze** **cei trei piloni** pe care se edifică o societate liberă, democratică și prosperă: a) pilonul educației/instrucției; b) pilonul sănătății; c) pilonul supremației legii/normei
 - **impact prezumat:** cei trei piloni se vor augmenta reciproc, ducând la un autentic reviriment social, cultural și moral al societății românești

Trei ținte economice în proiectul de țară

- Cred că **trei teme majore** trebuie să domine filosofia proiectului de țară, din perspectiva economică:
 - Refacerea forței de muncă rezidente în România și a ocupării acesteia
 - strategii sectoriale:
 - investiții (pe cât posibil, interne) creatoare de locuri de muncă pe termen mediu și lung
 - readucerea în țară a forței de muncă emigrate
 - Reconstrucția **instituțiilor** economice și financiare din perspectiva auto-sustenabilității economiei naționale
 - strategii sectoriale:
 - refacerea și dezvoltarea sustenabilă a infrastructurii financiare naționale
 - refacerea structurii coerente și auto-sustenabile a instituțiilor economice
 - Reconstrucția **structurii** și eficienței economiei naționale reale
 - strategii sectoriale:
 - crearea și dezvoltarea sustenabilă a infrastructurii fizice naționale
 - refacerea structurii coerente și auto-sustenabile a economiei naționale reale
- **NB**: poate că **trei instituții noi** ar putea fi de folos în perspectiva funcționării proiectului de țară:
 - Grupul Național de Proiectare Financiară Strategică (GNPFS)
 - Consiliul Național pentru Reformă Economică și Socială (CNRES)
 - Institutul de Studii și Strategii Economice (ISSE), în cadrul Academiei Române

**MULȚUMIRI
,
PENTRU
ATENȚIE !**